

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس فلسفه و منطق	رشته : ادبیات و علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : ۱۳۸۴ / ۳ / ۳	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال ۱۳۸۴		اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

منطق

۱	نوع تصور و تصدیق زیر را مشخص کنید : هستی - زمین متحرک است .	۰/۵												
۲	در باره‌ی کتاب منطق و مؤلف آن کدام گزینه صحیح است ؟ ۱- تهذیب المنطق - ملا عبدالله ۲- شرح مطالع - فخر رازی ۳- التقیح - صدرالمآلهین شیرازی ۴- الملخص - قطب الدین رازی	۰/۲۵												
۳	استدلال را تعریف کنید و برای آن یک مثال بیاورید.	۰/۵												
۴	در مثال های زیر ، نوع دلالت لفظی را تعیین کنید: الف) ماشین من بخاطر تخلیه باتری خراب شده است. ب) علی حاتم طایی است. ج) درس پسرم را از مدرسه پرسیدم.	۰/۲۵												
۵	در جمله زیر یک تصور جزئی و یک تصور کلی مشخص کنید: «به اطلاع دانش آموزان عزیزرسانده می شود که در این مدرسه، مریم منقّی در مسابقه شنبه کسب مدال طلا نائل گشت.»	۰/۵												
۶	تعیین کنید میان مفاهیم کلی زیر کدام یک از نسبت های چهارگانه برقرار است ؟ الف) (نماز ، واجب) ب) (فکر ، حجت) ج) (کیوتر ، ناطق)	۰/۲۵												
۷	جاهای خالی را با استفاده از مفاهیم کلیات خمس کامل کنید: الف) در مراتب انواع و اجناس ، آهو ..... و جسم ..... است. ب) نویسندگی برای انسان ..... است .	۰/۲۵												
۸	تعاریف زیر را کامل کنید : الف) جسم : ..... رنگ پذیر (رسم نام) ب) جنس بعید + ... = حد ناقص	۰/۵												
۹	در تعریف زیر کدام شرط رعایت نشده است ؟ مربع شکل چهارضلعی است که چهار ضلع آن با هم مساوی است.	۰/۲۵												
۱۰	برای هر یک از قضایای زیر یک مثال بیاورید : قضیه‌ی شرطی منفصل حقیقی - قضیه‌ی مهمله - قضیه‌ی جمعی - قضیه‌ی شرطی متصل	۱												
۱۱	جدول زیر را کامل کنید : (توجه : موارد خواسته شده را با توجه به اصل قضیه بیان کنید.)	۱												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>اصل قضیه</th> <th>عکس قضیه</th> <th>تقیض قضیه</th> <th>متضاد قضیه</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>هرپرستویی پرنده است.</td> <td>.....</td> <td>بعضی پرستوها پرنده نیستند.</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>بعضی ب الف است.</td> <td>.....</td> <td>هیچ الف ب نیست.</td> </tr> </tbody> </table>			اصل قضیه	عکس قضیه	تقیض قضیه	متضاد قضیه	هرپرستویی پرنده است.	.....	بعضی پرستوها پرنده نیستند.	.....	.....	بعضی ب الف است.	.....	هیچ الف ب نیست.
اصل قضیه	عکس قضیه	تقیض قضیه	متضاد قضیه											
هرپرستویی پرنده است.	.....	بعضی پرستوها پرنده نیستند.	.....											
.....	بعضی ب الف است.	.....	هیچ الف ب نیست.											
۱۲	ابتدا نوع قیاس های زیر را مشخص کنید ، سپس نتیجه‌ی قیاس را بنویسید: (استثنائی متصل وضع مقدم - استثنائی متصل رفع تالی - استثنائی منفصل مانعة الجمع - استثنائی منفصل حقیقی) الف) این انگشتر یا طلا است یا نقره لیکن نقره است . پس ..... ب) اگر این شخص مؤمن باشد ، پرهیزکار است . لیکن پرهیزکار نیست . پس	۱												
« ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم »														

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس فلسفه و منطق
تاریخ امتحان: ۳ / ۳ / ۱۳۸۴		سال سوم آموزش متوسطه	
اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال ۱۳۸۴	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۱۳	اولاً: هر یک از قیاس های زیر چه شکلی است؟ ثانیاً: آیا می توان از آن نتیجه معتبری به دست آورد؟ اگر نه چرا؟ و اگر آری نتیجه درست را ذکر کنید: الف) بعضی گدایان ثروتمند هستند، هیچ ثروتمندی مستحق صدقه نیست. ب) بعضی کودکان با هوش نیستند، هیچ کودکی با تجربه نیست.	۱/۵
۱۴	هر یک از قضایای زیر مصداق کدام یک از موادی است که در قیاس به کار می رود؟ الف) جزء از کل خود کوچک تر است. ب) پوشیدن لباس انگشت نما شایسته نیست. ج) هر موجودی دارای جهت است.	۰/۷۵
۱۵	کدام گزینه صحیح است؟ الف) شرط خطابه آن است که غرض و غایت معینی نداشته باشد. ب) بیان ریاضی، فلسفی، و بیان شعری سرچشمه واحدی دارند. ج) برهان (ان) کاملاً یقینی و اطمینان بخش است. د) احتجاجات حضرت ابراهیم (ع) در رد عقاید مخالفان توحید به شیوه جدلی بود.	۰/۵
۱۶	اگر در یک استدلال نتیجه، خود یکی از مقدمات استدلال باشد، در این صورت کدام قسم از سفسطه است؟ الف) اهمال در شرایط قیاس ب) مصادره به مطلوب ج) تحلیل نادرست پدیده ها د) مغالطه های آماری	۰/۵
فلسفه		
۱۷	توضیح دهید که چه نوع تلاشی را می توان به عنوان یک کار فلسفی قلمداد کرد؟	۰/۵
۱۸	ارتباط فلسفه با علم هنر را شرح دهید.	۱
۱۹	چهار مورد از مسائل فلسفه اولی را نام ببرید.	۱
۲۰	توضیح دهید اثرهای منفی عقاید سوفسطائیان در میان افکار مردم آن زمان چه بود؟	۱
۲۱	به سؤالات زیر پاسخ دهید. الف) سقراط می گفت: وظیفه قاضی ..... و وظیفه ی من ..... است. ب) دانای حقیقی در نزد سقراط کیست؟ ج) پیام سقراط دارای چه جنبه هایی است؟ د) در نظر سقراط ملاک انجام هر کاری چیست؟	۰/۱۵ ۰/۲۵ ۰/۱۵ ۰/۲۵
۲۲	ویژگی های معرفت حقیقی را از نظر افلاطون نوشته و سپس بگویید هر یک از آن ها ضامن چه امری است؟	۱
۲۳	منظور افلاطون از مثل چیست؟	۰/۵
۲۴	نظر افلاطون در باره ی ادراک عقلانی چیست؟	۰/۵
۲۵	میل طبیعی در درون اشیاء را با انگیزه و نیت که در ذهن انسان است، مقایسه کنید.	۱
۲۶	جوجه نسبت به تخم مرغ ..... است و نسبت به مرغ ..... است. الف) فاعل - غایت (ب) ماده - صورت (ج) صورت - ماده (د) غایت - فاعل	۰/۵
۲۷	ارسطو برای توجیه عقلانی هر پدیده ای از چه امری استفاده کرده است؟ الف) عالم مثل (ب) علل اربعه (ج) ادراکات حسی (د) تغییر و تحول پدیده ها	۰/۵
۲۰	جمع نمره	« موفق باشید »

ردیف

راهنمای تصحیح

نمره

منطق

۱	هستی (تصور بدیهی) (۰/۲۵) - زمین متحرک است . (تصدیق نظری) (۰/۲۵)												
۲	گزینه ۳ درست است ، کتاب التفتیح متعلق به صدر المتألهین شیرازی است . (۰/۲۵)												
۳	هر یک از تصدیق های معلوم که منجر به اثبات قضیه ی مطلوب می شود ، مقدمه و مجموع آن ها حجت با استدلال نام دارد . (۰/۲۵) ذکر مثال مناسب (۰/۲۵)												
۴	الف) دلالت لفظ ماشین ، دلالت تضمن است ، چون مقصود جزئی از ماشین است . (۰/۲۵) ب) دلالت لفظ حاتم طایی بر بخشندگی به دلالت التزام است . (۰/۲۵) ج) دلالت لفظ مدرسه بر اولیاء مدرسه به دلالت التزام می باشد . (۰/۲۵)												
۵	بیان یک تصور کلی (۰/۲۵) [دانش آموزان - عزیز - مسابقه شنا - مدال طلا - اطلاع - کسب - نائل] بیان یک تصور جزئی (۰/۲۵) [این مدرسه - مریم متقی]												
۶	الف) عموم و خصوص من وجه (۰/۲۵) ب) عموم و خصوص مطلق (۰/۲۵) ج) تباین (۰/۲۵)												
۷	الف) اهو نوع سافل (یا نوع حقیقی یا نوع الانواع) (۰/۲۵) و جسم نوع عالی (۰/۲۵) [یا جنس بعید نسبت به اهو] ب) عرض خاص (۰/۲۵)												
۸	الف) جسم : جوهر (۰/۲۵) رنگ پذیر (رسم تام) ب) جنس بعید + فصل قریب (۰/۲۵) = حد ناقص												
۹	تعریف مذکور ، تعریف به اعم است . (۰/۲۵)												
۱۰	ذکر هر مورد صحیح (۰/۲۵) .												
۱۱	<table border="1"> <thead> <tr> <th>اصل قضیه</th> <th>عکس قضیه</th> <th>نقیض قضیه</th> <th>متضاد قضیه</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>هر پرستویی پرنده است .</td> <td>بعضی پرنده ها پرستو هستند .</td> <td>بعضی پرستوها پرنده نیستند .</td> <td>هیچ پرستویی پرنده نیست .</td> </tr> <tr> <td>هر الف ب است . (۰/۲۵)</td> <td>بعضی ب الف است .</td> <td>بعضی الف ب نیست . (۰/۲۵)</td> <td>هیچ الف ب نیست .</td> </tr> </tbody> </table>	اصل قضیه	عکس قضیه	نقیض قضیه	متضاد قضیه	هر پرستویی پرنده است .	بعضی پرنده ها پرستو هستند .	بعضی پرستوها پرنده نیستند .	هیچ پرستویی پرنده نیست .	هر الف ب است . (۰/۲۵)	بعضی ب الف است .	بعضی الف ب نیست . (۰/۲۵)	هیچ الف ب نیست .
اصل قضیه	عکس قضیه	نقیض قضیه	متضاد قضیه										
هر پرستویی پرنده است .	بعضی پرنده ها پرستو هستند .	بعضی پرستوها پرنده نیستند .	هیچ پرستویی پرنده نیست .										
هر الف ب است . (۰/۲۵)	بعضی ب الف است .	بعضی الف ب نیست . (۰/۲۵)	هیچ الف ب نیست .										
۱۲	الف) استثنائی منفصل مانع الجمع (۰/۲۵) پس : طلا نیست . (۰/۲۵) ب) استثنائی متصل رفع تالی (۰/۲۵) پس : این شخص مؤمن نیست . (۰/۲۵)												
۱۳	الف) شکل اول (۰/۲۵) - منتج است (۰/۲۵) بعضی گدایان مستحق صدقه نیستند . (۰/۲۵) ب) شکل سوم (۰/۲۵) - عقیم است (۰/۲۵) - زیرا صغری سالبه است . (۰/۲۵)												
۱۴	الف) لوگیک (۰/۲۵) (یا بدیهیات یا ضروریات) ب) مشهورات (۰/۲۵) ج) وهمیات (۰/۲۵)												
۱۵	گزینه (د) صحیح است . (۰/۵)												
۱۶	گزینه (ب) صحیح است . [مصادره به مطلوب است] (۰/۵)												

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس فلسفه و منطقی	رشته : ادبیات و علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : ۳ / ۳ / ۱۳۸۴
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال ۱۳۸۴	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

فلسفه		
۱۷	هر گاه ما یک موضوع جدی را در مقابل دیدگان عقل قرار دادیم و با روش عقلی و منطقی سعی در شناخت ابعاد آن نمودیم یک کار فلسفی کرده ایم. (۰/۵) (توجه : اشاره به روش عقلی کافی است و الزامی به استفاده از کلمات کتاب نیست .)	۰/۵
۱۸	هنر ، سروکار داشتن با زیبایی است اما بشر حق دارد از حقیقت و ماهیت زیبایی سؤال کند و بداند فرق یک هنرمند با دیگران در چیست ؟ (۰/۲۵) و از کدام لایه ی نهانی هستی پرده بر می دارد که عالم را به چشم ما زیباتر جلوه گر می کند ؟ (۰/۲۵) چرا همه ی مردم زبان زیبایی و هنر اشیاء را نمی فهمند؟ (۰/۲۵) این ها همه سؤالاتی است که محتاج به تبیین عقلانی است و جای آن در فلسفه هنر است. (۰/۲۵) (توجه : هریک از سؤالاتی را که در این بخش در متن کتاب آمده است ، اگر دانش آموز ذکر کند قابل قبول است ، نه فقط آنهایی که در کلید آمده .) البته ذکر سه سؤال کافی است . هر مورد (۰/۲۵)	۱
۱۹	علت و معلول (۰/۲۵) - وحدت و کثرت (۰/۲۵) - وجود ماهیت [یا هستی و چیستی] (۰/۲۵) - ثابت و متغیر (۰/۲۵)	۱
۲۰	آن ها با مغالطه های خود مبانی علم و حقیقت را متزلزل کردند (۰/۲۵) موجی از نابوری و شکاکیت را در فضای فکری روزگار خویش منتشر کردند (۰/۲۵) در نتیجه مردم به ویژه جوانان را در تحصیل حقیقت سرگردان و امکان دستیابی به معرفت راستین و اخلاق متعالی انسانی را با خطر جدی مواجه می ساختند. (۰/۵)	۱
۲۱	الف) وظیفه قاضی تشخیص حق از باطل است (۰/۲۵) و وظیفه ی من راستگویی است. (۰/۲۵) ب) دانای حقیقی جز خدا کسی نیست. (۰/۲۵) ج) خودآگاهی (۰/۲۵) - راه صحیح تفکر (۰/۲۵) [یا دست یافتن به تعریف ثابت یا بحث معرفت] د) ملاک انجام کار در نظرسقراط این است که بفهمد این کار درست است یا نادرست. (۰/۲۵)	۱/۵
۲۲	ویژگی : خطا ناپذیر بودن (۰/۲۵) که ضامن صحت و درستی یک معرفت است. (۰/۲۵) به امور پایدار تعلق داشتن (۰/۲۵) که ضامن دوام و ثبات معرفت است. (۰/۲۵)	۱
۲۳	به نظر افلاطون ، مثل ، گوهرهای اصیل و جاودانه ای هستند (۰/۲۵) که موجودات این جهان همگی بدل آن ها محسوب می شوند. (۰/۲۵) (ممکن است به جای گوهر های اصیل و جاودانه از عباراتی مثل « موجودات ثابت و یکسان » و « موجودات کلی و معقول » و موجوداتی که با یک سیر عقلانی قابل ادراکند « استفاده کنند ، که همگی قابل قبول می باشد .)	۰/۵
۲۴	به نظر افلاطون ، ادراک عقلانی ، ادراکی است که می توان ساحت آن را از هرگونه خطایی پاک کرد (۰/۵) [یا به عبارت دیگر مشخصه اول در معرفت حقیقی که همان خطا ناپذیری آن است را باید با به کار بردن قوه ی عقل تأمین کرد.]	۰/۵
۲۵	از دید ارسطو میل طبیعی در درون هر چیز درست شبیه انگیزه و نیت که در ذهن انسان است عمل می کند (۰/۲۵) و همان گونه که قصد و نیت ضامن حرکت یک انسان برای به دست آوردن چیزی است. (۰/۲۵) میل طبیعی هم ضامن حرکت ماده ی اشیاء است به سوی بالاترین صورت و فعلیتی که به آن می توانند برسند. (۰/۵)	۱
۲۶	پاسخ (ج) صحیح است. (۰/۵)	۰/۵
۲۷	پاسخ (ب) صحیح است. (۰/۵)	۰/۵
۲۰	جمع نمره	

توجه : با تشکر از همکاران محترم ،

لازم به ذکر است که در اکثر سؤالات فلسفه ، از آنجا که هدف، آموزش مفاهیم و معانی دروس می باشد لذا الزامی به حفظ کلمات و عبارات کتاب نیست و در صورتی که دانش آموز اصل مطلب و نکات اساسی را رسانده باشد، نمره تعلق می گیرد و الزامی به استفاده از عین عبارات کلید نیست .